

UNDERVISNINGS- MATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

MUSIK MELLETRIN

- Jazzens historie
- Rytmeopgave
- Fra klassisk til jazz

Brug før / efter skolekoncert med

ESBEN JUST SOLO

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet
- 4** Fælles mål
- 5** **Undervisningsmateriale musik**
- 6** Præsentation af Esben Just
- 7** Jazzens historie
- 10** Fra klassisk til jazz
- 12** Rytmeøvelse
- 13** **Praktisk info om koncerten**
- 14** Til kontaktlæreren
- 15** Praktiske oplysninger
- 16** Koncertplakat

Foto: Klaus Bo Christensen

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Down Heart Blues
2. Cold Cold Heart

[GÅ TIL LMS.DK →](#)

Forsidefoto: Klaus Bo Christensen

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til eller bruge et af de forløb, vi skitserer her-under – men husk den obligatoriske forberedelse, som sikrer, I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK FORBEREDELSE

 45 min

FORBEREDELSE TIL KONCERTEN

Afspil pianisten Esbens præsentationsvideo og tal efterfølgende med eleverne om den musik, han giver eksempler på. Kom ind på hvad eleverne ved om klaveret, jazzmusikken, byen New Orleans og slavehandlen i Amerika, som eleverne skal beskæftige sig mere med i dette materiale.

1. Præsentationsvideo - s. 6

2. JAZZENS HISTORIE

 1 1/2 time

LÆR OM NEW ORLEANS, JAZZENS HISTORIE OG DEN NORDAMERIKANSKE MUSIKKULTUR

Via rollelæsning får eleverne i denne opgave mulighed for at blive klogere på, hvordan genren jazz er blevet til og har udviklet sig, og hvilken central rolle byen New Orleans har spillet i den forbindelse. Desuden får eleverne et historisk indblik i, hvordan den nordamerikanske musikkultur er opstået.

1. Baggrundslæsning om New Orleans og jazzens historie(elevark) - s. 7-8
2. Opgave; Byens New Orleans (elevark) - s. 9
3. Fra klassisk til jazz (elevark) - s. 10-11

3. MUSIK

 1 time

LEG MED RYTMER

Øvelserne træner elevernes fornemmelse af puls og udfordrer deres koordinations sans, når de skal holde en fælles puls i fødderne og en anden rytme i hænderne. Afhængigt af elevgruppens forudsætninge kan man arbejde med forskellige underdelinger.

1. Rytmeøvelse med fokus på med- og modtakt(elevark)- s. 12

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Down Heart Blues
2. Cold Cold Heart

[GÅ TIL LMS.DK →](#)

FÆLLES MÅL

Kompetencemål
flerårige læringsmål

Færdigheds- og vidensmål
etårige læringsmål

Læringsmål
for undervisningsforløb

Musik (efter 6. klasse)

OBLIGATORISKE KOMPETENCEOMRÅDER OG -MÅL

Kompetenceområde

Musikforståelse

Kompetencemål

Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder

Færdigheds- og vidensområde

Musikhistorie

Musikkens funktion

VEJLEDENDE FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Musikhistorie

Eleven kan beskrive træk ved musik fra musikhistoriske perioder

Eleven har viden om perioder og fagord og begreber i musikhistorien

Musikkens funktion

Eleven kan samtale om musik som kunstnerisk udtryk og som vare

Eleven har viden om musikkens funktioner i sociale og kulturelle sammenhænge

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleverne kender til jazzens historie
2. Eleverne kender til sammenhængen mellem klassisk, europæisk musik og amerikansk jazz

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
MUSIK**

BAGGRUNDSLÆSNING

OM NEW ORLEANS OG JAZZENS HISTORIE

ROLLELÆSNING

Læs nedenstående tekst som rollelæsning.

Forslag til roller:

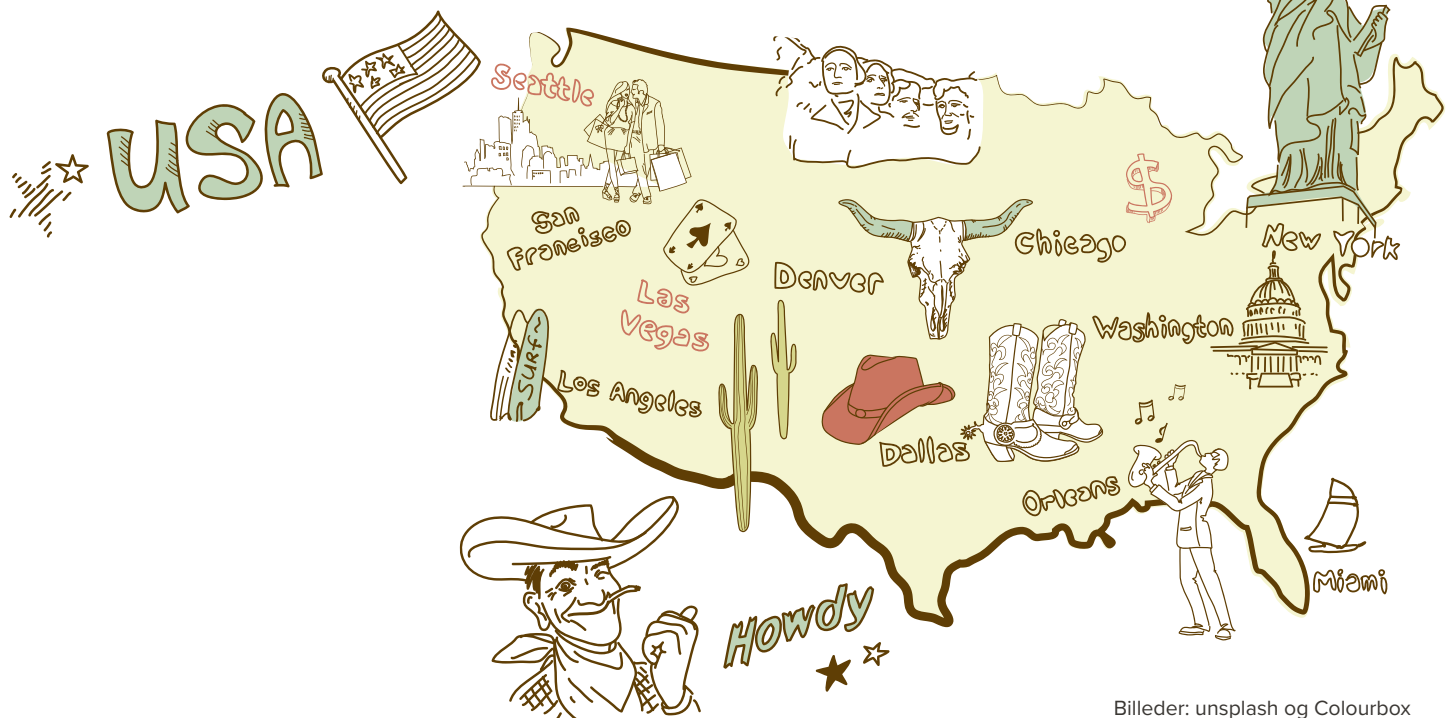
1. Læs teksten
2. Genfortæl teksten
3. Stil 2 spørgsmål til teksten
4. Besvar de 2 spørgsmål

NEW ORLEANS - MUSIKKENS, KULTURENS OG TRADITIONERNES BY

New Orleans blev grundlagt af franske Jean-Baptiste Le Moyne de Bienville i 1718 og gjort til hovedstad i Louisiana-territoret, som på det tidspunkt var en fransk koloni. Området var velbeliggende rent strategisk, men ikke særligt beboeligt pga. de sumpede jordbundsforhold. De oprindelige franske beboere blev kaldt kreolere, hvilket snart også blev betegnelsen for den blandingsbefolkning, som opstod i mødet mellem de hvide franskmænd og de indførte, afrikanske slaver. Det franske ejerskab ophørte dog allerede i 1803, da amerikanerne købte byen af Napoleon Bonaparte. Dette er årsagen til den store indflydelse fra amerikansk kultur og historie.

Jazzmusikken opstod og udviklede sig i New Orleans, og bl.a. takket være befolkningsgrupper som de såkaldte Mardi Gras-indianere er New Orleans vedblevet at være et af USA's kulturelle kraftcentre. Mardi Gras-traditionen stammer oprindeligt fra Paris, hvor man havde fejret den siden middelalderen. Franskmændene førte den med sig til Nordamerika, hvor den sorte befolkning overtog den og gjorde den til deres fest. Mardi Gras-indianerne - også kaldet de sorte indianere, som dog ikke var indianere i almindelig forstand, men bestod af områdets sorte befolkning - opstod derved som fænomen. De brugte festen til at fejre tiden, da de sorte slaver under den amerikanske borgerkrig sluttede sig til de amerikanske indianerstyrker for samlet at kæmpe mod de hvides undertrykkelse af begge grupper. Med deres farverige, indianerlignende klæder og sang og dans skabte Mardi Gras-indianerne en kulturel identitet for slaverne, som blev holdt udenfor det normale liv for den hvide befolkning, der levede i USA i midten af 1800-tallet, altså omkring det tidspunkt, hvor slaveriet blev bragt til ophør.

På den tid blomstrede musiklivet i New Orleans, og mange nye stilarter begyndte at dukke op, heriblandt ragtime og brass band-musik.

Billeder: unsplash og Colourbox

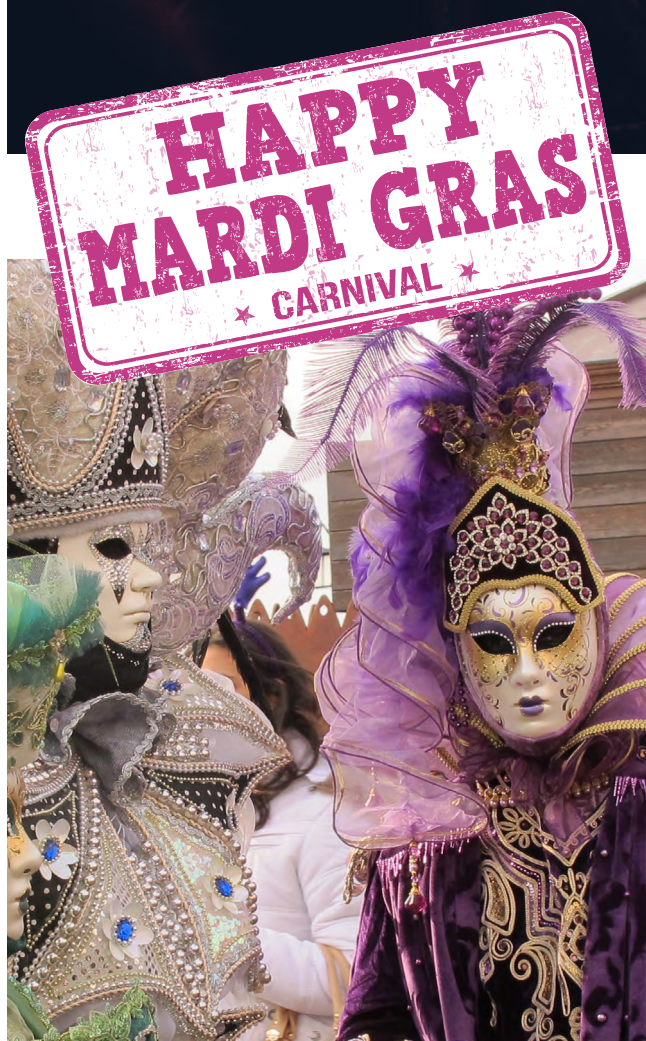
Hvert år er der stadig et stort anlagt karneval i februar måned, kaldet Mardi Gras - udløberen af Mardi Gras-indianernes førromtalte ceremonielle fejring.

... FORSKELLIGHEDERNES BY

New Orleans er de mange kulturers centrum. Mennesker fra mange forskellige befolkningsgrupper har slået sig ned her og præget byen med deres kulturelle arv: afrikanere, amerikanere, kreolere (blanding af farvede og hvide), franskmænd, spaniere, italienere, jøder, irere, tyskere og vietnamesere. New Orleans er således en af USA's mest blandede byer. Alle har sat uudslettelige spor i New Orleans' kultur og liv, og de mange forskellige påvirkninger har gjort byen til en smeltedigel af diversitet og et kulturelt og musikalsk kraftcenter på verdensplan.

NEW ORLEANS JAZZ OG ROCK'N'ROLL

Jazzmusikken lagde grunden til rhythm and blues og dermed til rock'n roll. Den første rock'n'roll-stjerne var netop en neworleaner ved navn Anton Fats Domino eller, som han blev kaldt, Fats Domino. Han udgav den første rock'n'roll-plade med titlen "The Fat Man", som blev et af hans mange hits i en lang, succesfuld karriere. Rock'n roll'en - eller New Orleans Rhythm and Blues, som den kaldtes - bredte sig nordpå og inspirerede andre musikere til at skabe deres egen version af denne lyd.

FAKTABOKS

I Frankrig fejrer man stadig Mardi Gras (fede tirsdag), som finder sted 46 dage før påske (le Pâques) - det vil sige en gang mellem 3. februar og 9. marts. Mardi Gras er dagen før fasten (le carême), der begynder på askeonsdag (le mercredi des Cendres). Den mest berømte Mardi Gras-fest afholdes i New Orleans (la Nouvelle-Orléans), men mange byer i Europa og Amerika arrangerer også spektakulære begivenheder.

Billeder: unsplash og Colourbox

OPGAVE:

BYEN NEW ORLEANS

GÅ PÅ NETTET OG FIND OPLYSNINGER OM BYEN NEW ORLEANS.

Du kan bl.a. komme ind på:

- Hvor ligger New Orleans?
- Fortæl om området omkring byen.
- Hvem grundlagde byen?
- Hvornår blev byen grundlagt?
- Hvilke mennesker boede der i starten?
- Indtil hvornår ejede Frankrig New Orleans?
- Hvem overtog byen efter Frankrig?
- Hvilke mennesker bor der nu?
- Hvilket sprog taler de?

Gå på internettet og vælg billeder af byen, som I vil vise klassen.

Billeder: unsplash

FRA KLASSISK TIL JAZZ

Hvad har de to ting nu med hinanden at gøre, spørger du måske, men nu skal du høre:

For at kunne forstå den nordamerikanske musikkultur er vi nødt til at kigge på, hvordan den er opstået. Det betyder, at vi skal ret langt tilbage i historien.

I året 1492 rejste Christoffer Columbus mod vest for at finde søvejen til Indien. Det lykkedes ikke for ham. I stedet fandt han det, vi i dag kender som Vestindien, og det blev begyndelsen til koloniseringen af Mellem- og Nordamerika.

Mod slutningen af 1700-tallet var der fire europæiske kolonimagter, som dominerede i Amerika: England, Frankrig, Spanien og Portugal. De havde delt landet op imellem sig, og det betød, at deres kultur og musik bredte sig i forskellige dele af kontinentet. Mod øst var det den engelske kultur, som var mest almindelig. Men selv indenfor dette område, var der flere forskellige kulturer. Fælles for dem alle var dog, at de var protestantiske. I de franske, spanske og portugisiske områder var man primært katolikker.

Det var disse kolonimagter som i 1700-tallet førte den afrikanske kultur til Amerika. Måske har du hørt om trekantshandel mellem Europa, Afrika og Nord- og Latinamerika? I Atlanterhavet gik der ruter fra Europa med tøj, smykker, våben og lignende. I Afrika lastede man slaver, som især blev sejlet til New Orleans og de vestindiske øer. Her lastede man sukker, rom, bomuld, tobak og krydderier, som blev sejlet til Europa. Da skibene nu alligevel sejlede den vej, blev det almindeligt, at rige plantageejere havde mulighed for at rejse til Europa og opleve den europæiske kultur og musik. På den måde blev en del europæisk underholdningsmusik og kunstmusik bragt med tilbage til den "nye verden".

SLAVERNES MUSIK

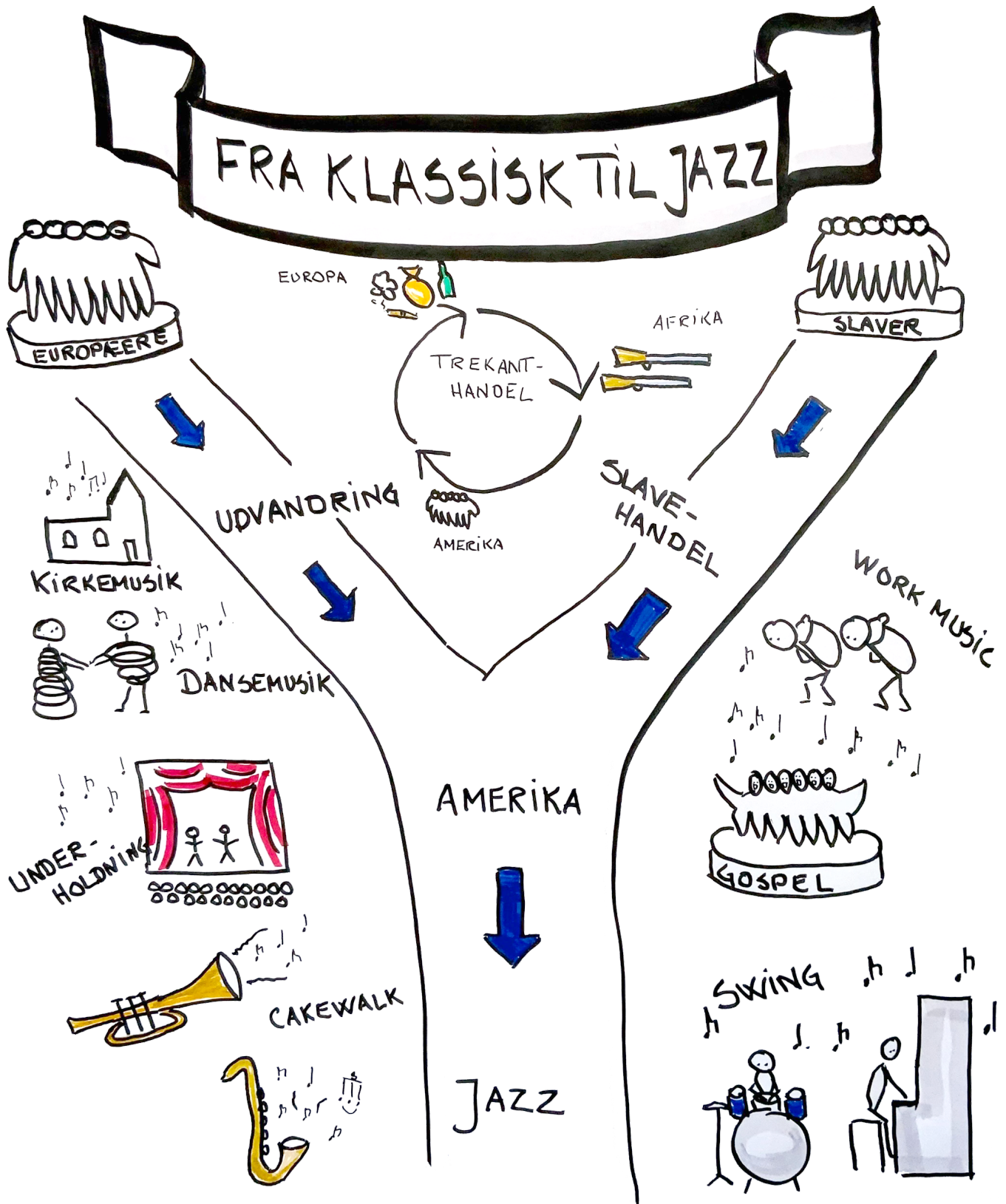
Blandt slaverne var det sådan, at hvis de tilpassede sig de hvide plantageejeres kultur, så blev de belønnet på forskellig måde. I musikkens verden gjaldt det både kirkens musik og salonens dansemusik. Samtidig dyrkede slaverne de religiøse og musikalske rester af afrikansk kultur. Det kom til at sætte sit præg på den amerikanske musik. I mange plantager dannede slaverne orkestre til dans og underholdning, hvor de blandede europæiske instrumenter - f.eks. violin - og tilrettede afrikanske instrumenter som f.eks. banjo (fra senegalesisk "bania" - lille lut) og forskellige slaginstrumenter.

I den religiøse musik er det en sammenblanding af puritanernes musik, som er den musik, der tidligst er skrevet ned i "den nye verden", og afroamerikansk musik, som var en rent mundtlig tradition. Hertil kom så den europæiske kunstmusik, som kom til Amerika, både med de rige amerikanere, som rejste til Europa for at uddanne sig, og med andre europæiske indvandrere.

Slavernes musik var gået fra mund til mund gennem generationer, og den var påvirket af improvisation og var meget rytmisk. Den europæiske musik var ofte nedskrevet og derfor mere uforanderlig. Man kan sige, at der, hvor den ene kultur er stærk, er den anden svag. Sammensmeltningen af de to kulturer - først og fremmest i jazz, men også i calypso, reggae, samba med flere - giver musik med en voldsom styrke og gennemslagskraft.

For at give dig et overblik over indholdet af denne tekst, kan jeg anbefale dig at kigge på den næste side.

[For mere om jazzens historie, se her →](#)

RYTMEØVELSE

MED FOKUS PÅ MED- OG MODTAKT.

KLAP PÅ TVÆRS

Denne rytmeøvelse går ud på, at man holder en puls i fødderne og en anden rytme i hænderne. Klassen deles i to grupper, som stiller sig i to rækker overfor hinanden: gruppe A og gruppe B.

Hver person har en makker, som står overfor i modsatte række.

Rækkerne skal stå så tæt, at de kan nå hinandens hænder.

- Start med en fælles 4/4-puls i fødderne ved at gå på stedet.
- Gruppe A rækker hænderne frem og gør klar til at klappe i vandret plan.
- Gruppe B gør klar til at klappe lodret. Man skal stå så tæt på sin makker, at man kan nå hinandens hænder (se på billederne). Alle har pulsen i fødderne.
- Gruppe A klapper: slag på 1 og 3 og pause på 2 og 4
- Gruppe B klapper: slag på 2 og 4 og pause på 1 og 3

Det gælder om kun at ramme hinandens håndflader!

GENTAG ØVELSEN MED ESBENS MUSIKEKSEMPLER:

1. Down Heart Blues
2. Cold Cold Heart

[GÅ TIL LMS.DK →](#)

MULIGE UDVIDELSER AFHÆNGIGT AF KLASSENS NIVEAU

- 1/8-underdelinger skiftevis 2 og 2
- 1/16-underdelinger skiftevis 4 og 4
- 1/16-underdelinger skiftevis 3 klap - pause - 3 klap - pause
- 1/8 skiftevis i hver gruppe.

Klap lodret

Klap vandret

**PRAKTISK INFO
OM KONCERTEN**

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

I dag er al musik tilgængelig fra en smartphone. Engang skulle der være en musiker til stede, før der var musik at lytte på. Min ambition er at give eleverne en viden om, at musik er mere og andet end det, som hitlisterne er lavet af. At et fælles groove også er et udtryk for at kunne "swinge" sammen, og et fælles beat også er et fælles hjerteslag, der giver samhørighed og fællesskabsfølelse. Og at alle kan skabe musik, som har evnen til at binde folk sammen. Sådan præsenterer Esben Just selv sin inspiration til at lave skolekoncerter.

Glæd jer til at høre Esben, som er i stand til at få klaveret til at swinge, så man skulle tro, at han havde et 5-mands orkester i ryggen.

MUSIKERNE ER

Esben Just - Klaver og vokal

MUSIK TIL BRUG I FORBEREDELSEN

Findes som links i materialet og på lms.dk

UNDERVISNINGSMATERIALET

Materialet henvender sig til faget musik. Der arbejdes med jazzens historie, samt med koblingen mellem klassisk, europæisk musik og amerikansk jazz. Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede lærere og børnehaveklasseledere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen
LMS og Esben Just solo

Foto: Klaus Bo Christensen

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Mellemtrin
Medvirkende:	1
Max antal elever:	170
Koncertlængde:	45 minutter
Opstillingstid:	40 minutter
Nedtagningstid:	20 minutter
Hjælpere:	1

Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. Ikke gennemganglokale og helst ikke sportshal.
Scene:	Gerne lille scene tæt på publikum, mindst 50 cm høj.
Publikum:	I en halvcirkel foran scenen med publikumsopbygning – forreste elever på gulvet, bageste på stole – så alle kan se.
Mørklægning:	Nej
Strøm:	Ja 220 volt med jord
Omklædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe/te med mælk. Evt. lidt frugt og brød.

Ved ankomst:	Musikerne henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt.
Orkesterkontakt:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med musikerne i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten.

KONTAKTPERSON

Esben Just
Mobil: 2048 2910
E-mail: esben@esbenjust.dk

[SEND MAIL](#)

HUSK AT EVALUERE

Efter koncerten bedes I udfylde et evalueringsskema på lms.dk, hvor I også kan læse, hvad musikerne skriver om deres besøg hos jer. I vil modtage en mailpåmindelse om det. Jeres evaluering er vigtig for musikerne samt for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

Fotos: Klaus Bo Christensen

KONCERT

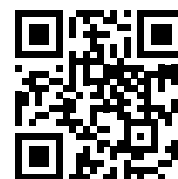
ESBEN JUST SOLO

www.esbenjust.dk

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

Levende
Musik i Skolen

